

Пендичук Ірина Олексіївна
ст. гр. Фзм-11, ТНЕУ

Коваль Світлана Любомирівна
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія ТНЕУ

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Проблеми формування доходів бюджетів та виявлення резервів їх зростання набувають особливої актуальності в умовах ринкової трансформації української економіки. Важливим кроком у розв'язанні фінансових проблем є ґрунтовне дослідження теоретичних засад доходів бюджетів та обґрунтування шляхів зростання доходів бюджету. За даних умов, важливого значення набуває визначення сутності поняття «доходи бюджету», що дасть змогу більш повно дослідити його багатогранність [1, с. 55].

Доходи державного бюджету – це частина централізованих фінансових ресурсів держави, які регулюються відповідними нормативними актами і необхідні для виконання її функцій. Доходи бюджету виражають економічні відносини держави з підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, які виникають у процесі стягнення бюджетних платежів [2, с. 52].

Надходженнями до бюджету є доходи бюджету та кошти, що залучаються на умовах позик. Відповідно до Бюджетного кодексу України доходи бюджету класифікуються за такими розділами:

- податкові надходження;
- неподаткові надходження;
- доходи від операцій з капіталом;
- трансферти [3].

Податкові надходження – це доходи, що залучаються до складу державного бюджету у формі загальнодержавних і місцевих податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Податкові надходження Державного бюджету України формуються за рахунок таких груп надходжень:

- податки на доходи, на прибуток, на збільшення ринкової вартості;
- рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів;
- внутрішні податки на товари і послуги;
- податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції;
- рентна плата за транспортування, збори на паливно-енергетичні ресурси;
- інші податки та збори [4].

Частка цієї групи надходжень у структурі доходів державного бюджету за 2018 р. становила 81,22%, а частка у ВВП – 6% [5].

Неподаткові надходження – доходи, що залучаються у формах, які не належать до податкових платежів.

Неподатковими надходженнями до державного бюджету є:

Неподаткові надходження Державного бюджету України формуються за рахунок таких груп надходжень:

- доходи від власності та підприємницької діяльності;
- адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності;
- власні надходження бюджетних установ;
- інші неподаткові надходження [4].

Неподаткові надходження займають друге місце у структурі доходів державного бюджету і становили 17,74% від загального обсягу доходів за 2018 рік [5].

Третя група надходжень до державного бюджету – доходи від операцій з капіталом, становила відносно невелику частку в структурі доходів державного бюджету – 0,07% [5]. До цієї групи зараховують:

- надходження від продажу основного капіталу;
- надходження від реалізації державних запасів товарів;
- кошти від продажу землі і нематеріальних активів [4].

Трансферти – це кошти, одержані бюджетом на безоплатній та безповоротній основі. Частка трансфертів у доходах державного бюджету є незначною і становила у 2018 році 0,79% від їх загальної суми [5].

Підсумовуючи зауважимо, що доходи державного бюджету представляють частину бюджетних ресурсів держави, що надходить до основного загальнодержавного фонду, сформованого для фінансування суспільно необхідних видатків з метою забезпечення сталого розвитку національної економіки, підвищення матеріального добробуту і культурного рівня населення, забезпечення обороноздатності країни, утримання державних органів управління та вирішення завдань суспільного розвитку.

Література:

1. Коваль С. Л. Доходи бюджету та шляхи їх зростання / Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах проведення системних реформ: матер. загальноунівер. наук. конф. проф.-викл. складу, 10 квіт. 2013 р., м. Тернопіль. Тернопіль: Вектор, 2013. С. 55-59.
2. Огонь Г. Ц. Доходи бюджету України: теорія та практика. Київ: КНТЕУ, 2005.
3. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. №2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 07.04.2019).

4. Класифікація доходів бюджету: Наказ Міністерства фінансів України №11 від 14.01.2011р. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/> (дата звернення: 07.04.2019).
5. Звіт про виконання Державного бюджету України за 2018 рік. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/> (дата звернення: 02.04.2019).

Петько Лілія Вікторівна

ст. гр. Ф-31, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., Дем'янюк А.В.

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ У СИСТЕМІ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Тема податкових надходжень у структурі доходів державного бюджету завжди залишається актуальною, адже, завдяки бюджету ми можемо визначити рівень економічного розвитку країни, рівень забезпечення добробуту населення, економічну і соціальну стабільність. Також, важливість вищезазначеної теми обумовлюється значною часткою податкових надходжень у структурі Державного бюджету України, котра становить близько 80%.

Вагомий внесок у дослідження питань податкових надходжень та їх вплив на формування бюджету здійснили такі вчені-економісти, як: В. А. Лебедева, В. В. Буровський, В. С. Загорський, А. І. Крисоватий, Д. Кейнс, А. Сміт та інші. У своїх роботах вони здійснювали дослідження теоретико-практичних засад функціонування податків, проте в умовах динамічних змін вітчизняної практики потребують подальшого дослідження питання ролі податкових надходжень у структурі державного бюджету.

Згідно Бюджетного Кодексу України, доходи бюджету – це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за адміністративні послуги, власні надходження бюджетних установ) [1].

Аналіз сучасного стану доходів Державного бюджету України засвідчує, що у 2018 р. економіка держави продовжувала зростати. Доходи Державного бюджету України зросли до 1 060 922 млн грн. Податкові надходження становили 881 821 млн грн, що склало 83% у структурі доходів державного бюджету [2]. Найбільшу частку у структурі податкових надходжень становив податок на додану вартість у сумі 506 168 млн грн. У 2018 р. до державного бюджету надійшли податок на доходи фізичних осіб – 91 124 млн грн, акцизний податок – 124 104 млн грн, податок на прибуток підприємств – 82 327 млн грн, плата за